

Fot. M. Kobusiewicz

PROF. DR HAB. ROMUALD SCHILD 1936 – 2021

Wielu zasmuciła wiadomość, która spadła na nas, jak zwykle w takich przypadkach, zaskakująco, iż Profesor Romuald Schild odszedł od nas na zawsze. Dla mnie było to niezwykle smutne doznanie. Od wielu lat pozostawaliśmy z Romkiem w serdecznych przyjacielskich relacjach, a ponadto w moim wieku niezwykle odczuwalne staje się odchodzenie z kręgu grona bliskich mi osób i otoczenie jest coraz bardziej puste. To odczuwa się boleśnie, mimo świadomości, iż taki jest los naszych przeznaczeń. Dorobek naukowy i osiągnięcia na polu nauki Profesora Romualda Schilda z całą pewnością zostaną zaprezentowane w innym miejscu, ja ograniczę się jedynie do osobistych wspomnień o Romku, którego odejście mnie zasmuca.

Prof. Romuald Schild urodził się 2 października 1936 r. we Lwowie. Był absolwentem Uniwersytetu Warszawskiego. Pierwsze kroki na studiach uniwersyteckich rozpoczął na Uniwersytecie Wrocławskim, jako że Uniwersytet Warszawski żywił obawy przed takim studentem. Stopień doktora uzyskał w 1962 r. w Instytucie Historii Kultury Materialnej PAN w Warszawie. Obecnie jest to Instytut Archeologii i Etnologii – od 1990 do 2007 roku Profesor był jego dyrektorem. Był także członkiem Komitetu Nauk Pra- i Protohistorycznych PAN oraz, co w naukowym dorobku Romka pozostaje szczególnie do odnotowania, wieloletnim szefem największej i najdłużej bez przerwy działającej na świecie ekspedycji prahistorycznej w Afryce, *Wspólnej Ekspedycji*

Prehistorycznej, czyli *Combined Prehistoric Expedition* (wicedyrektor w latach 1970-1999 i dyrektor w latach 1999-2007). W tym Zespole, ale też jako jeden z pierwszych polskich badaczy najstarszych epok pradziejowych ustalił, jak zmiany klimatu, środowiska wpłynęły na systemy społeczne na terenie północno-wschodniej Afryki. To właśnie za wskazanie uwarunkowań klimatycznych i środowiskowych procesów społeczno-kulturowych w epoce kamienia na obszarach Afryki Północnej i Niżu Europejskiego otrzymał w 2020 r. Nagrodę Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, określaną jako „polski Nobel”. Ten nowoczesny nurt badań zaprezentował również w odniesieniu do paleolitu na ziemiach polskich, czego wyrazem jest Jego Autorstwa pierwsza część tomu *Prahistoria ziem polskich*, zatytułowana *Paleolit końcowy i schyłkowy*, a którego redaktorem był W. Chmielewski, natomiast całego pięciotomowego dzieła W. Hensel. Profesor spędził wiele sezonów wykopaliskowych w Afryce, dokonując tam znakomitych odkryć i uzyskując cenne rezultaty badań. Dla mnie osobiście niezwykle interesujące okazało się odkrycie imponującego miejsca kultu w Nabta Playa. Nie zaniedbywał przy tym badań na terenie naszego kraju, finalizując ich wyniki publikacjami, m.in. można w tym miejscu przywołać monografię *Całowanie*. Nawet wśród badaczy, którzy nie zajmowali się paleolitem, krążyło skojarzenie z tytułem, że w tym dziele *Całowanie* to

jedyne ludzkie słowo, choć nie chodziło o potoczne z nim skojarzenia.

Moje relacje z Romkiem były szczególnie bliskie od czasu, kiedy został Dyrektorem Instytutu oraz od 1973 roku członkiem Komitetu Redakcyjnego rocznika *Przegląd Archeologiczny*, zwłaszcza gdy od 1992 roku zostałem jego Redaktorem i wypadało mi wielokrotnie różne sprawy załatwiać z nim bezpośrednio. Ceniłem Jego rzeczowość, życzliwość dla spraw i innych pracowników, a przede wszystkim dostrzeżoną w nim dyskretną etyczną prawość, niestety zjawisko coraz rzadsze. Wielokrotnie prosiłem Romka o opinię o tekstach nadesłanych do druku, ale też o pomoc w kwestiach redakcyjnych. Jego odpowiedzi były dla mnie zawsze cenne i mądre. W przypadku oceny tekstów przeznaczonych do druku zawsze były one wysoce kompetentne, a co sobie szczególnie ceniłem, rzeczowe i zachowujące szacunek i życzliwość wobec Autorów.

Myślę, że wszyscy rozumiemy stratę, jaką poniosła polska i europejska archeologia odejściem od nas na zawsze Profesora Romualda Schilda. Wielu z nas żywi nadzieję na możliwość ponownego spotkania z Nim w innej rzeczywistości. Mnie również, może trochę słabo, ożywia taka nadzieja, stanowiąc dla mnie rodzaj pocieszenia także w tym smutnym doznaniu.

Bogusław Gediga

Adres Autora:

Prof. dr hab. Bogusław Gediga
Ośrodek Badań nad Kulturą
Późnego Antyku i Wczesnego Średniowiecza
Instytut Archeologii i Etnologii PAN
ul. Więzienna 6; 50-118 Wrocław
e-mail: boguslaw.gediga@gmail.com
 <https://orcid.org/0000-0003-2334-7202>